

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. LXIX. Ianuen. testamenti. De interpretatione testamenti, Et quando aliquis censeatur institutus hæres, quamvis id explicitè non dicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

dum, tam occasione erectionis Collagii, quam erectionis Monasterii, semper testator affectionem, ac voluntatem ostendit erga dictam Civitatem Taffallae (forſan ejus patriam), ac erga Regnum Navaræ; Ideoque dicebam, quod eſſet expreſſe violare ejus voluntatem, applicando dictum legatum, tam extra dictam Civitatem, quam extra Regnum.

I A N V E N. TESTAMENTI

Reſponſum pro veritate.

De interpretatione testamenti, Et quando aliquis conſeatur inſtitutus hæres, quamvis id explicite non dicatur.

SUMMARIUM.

- 1 *Aſſi ſeries.*
- 2 *Quod in facilioribus ſit magis difficile reſpondere de jure.*
- 3 *Inſtitutio hæredis per quæ verba concipi valeat, ſeu concepta dicatur.*
- 4 *Præſumptio eſt quod pater velit ſervare æqualitatem cum filiis.*
- 5 *Ex quibus conſeatur quod pater noluerit gravare filios.*
- 6 *Debet capi intellectus excluſivus correctionis.*
- 7 *Claufula ſine præjudicio, vel alia incompatibilis intelligitur in aliis, quam in expreſſis.*
- 8 *Ex Statuto Iannuſino non eſt neceſſarius titulus inſtitutionis.*

DISC. LXIX.

CUm eſſet Federicus generalis Gubernator Regni Corficæ pro Republica Januſi, morti proximus, in ejus teſtamento, ad removendas lites, quæ inter Julium, Michaelæ, & Ambroſium, tres ejus filios oriri poſſent, prælegatum fecit Julio, de omnibus melioramentis, & augmentis, per ipſum, ejuſque uxorem factis, aliſque juribus competentibus in domo magna, aliſque bonis ſubjectis fideicommiſſo ordinato per olim Julium Caſarem, dictæ uxoris patrem, addendo eidem fideicommiſſo bonâ, & jura in bonis exiſtentibus in quibusdam locis, exprimendo verba, quæ denotare videbantur, quod ita crediderit gravare alios filios, quos in in aliis omnibus hæredes inſtituit; Ubi verò dictus Julius dictæ diſpoſitioni non acquieſceret, dixit, ut tali caſu omnes eorum jura experirentur, atque (ut teſtator dicebat), ut facerent eorum partes, conſulendo, ſeu laudando, ut totum facerent, cum conſilio cujuſdam Religioſi; Deindeque, his ita diſpoſitis, ſubjunxit ut nullum valere deberet tentativum contra dictam ejus diſpoſitionem, aded ut Michael, & Ambroſius non remanerent hæredes, ac in totum domini, ut danda eſſet ſatiſfactio prout juris; Hinc proinde dubitari contigit, (quatenus dictus Julius paternæ diſpoſitioni acquieſcere nollet) An conſeretur æqualiter inſtitutus cum aliis filiis, & in quo ſibi obſtaret diſpoſitio paternæ; Cumque deſuper pro veritate (incertum eſt ex cujus parte) conſultus eſſem.

Reſpondi, quod in iſto caſu rectè prædicari videbatur id, quod frequenter Advocati, ac Reſpondentes de jure, experiri ſolent, ut ſcilicet majus faſtidium ſentiant, in caſibus facilibus, ac planis, quam

in articulis valdè controverſis, nimiumque per Scribentes tractatis, cum in iſtis, perquirendo dicta DD. ex quibus lumen habetur, de facili inquire valeat, quænam ſit pars probabilior, magiſque communiter tenta; In illis verò ambulare oportet in tenebris, & cum ſolis principiis generalibus, cum ſi quæ ſpecialis auctoritas deſuper aſſeſſe poſſit, caſus, ac fortunæ partus eſſe potiùs dicatur, illam præ manibus habere.

Pro meo autem judicio cenſui, reſpondendam eſſe de æquali ſucceſſione omnium filiorum, quamvis Julius, cui prælegatum factum erat, nullibi legeretur explicite inſtitutus hæres univerſalis, quoniam hodiè per jus noviſſimum, ſublatis juris antiqui rigoribus, ac formalitatibus, hæredis inſtitutio per quæcumque verba fieri poteſt ad text. in l. quoniam indignum Cod. de teſtamen. & l. 3. Cod. de liber. præter. cum concordan. collectis per adden. ad deciſ. 25. num. 16. & ſeq. par. 3. recen. Atque ſi quæ difficultas in propoſito caderet, illa percutiebat favorem ipſius filii, cui debebatur titulus honorabilis inſtitutionis; Sed quia ipſe non conſequebatur, atque acceptabat ejus vocationem, quomodocumque illa concepta eſſet, hinc proinde, nulla cadere videbatur ratio dubitandi, idè quæ dum teſtator, dicto Julio non acceptante legatum, dixerat, ut tali caſu facerent eorum partes, ita clarè reſultare dixi, eorum æqualem vocationem in portiones æquales.

In idem aſſiſtentibus; Primo regula, ſeu præſumptione juris, cenſendum ſit, quod pater ſervare voluerit æqualitatem inter filios l. ultim. Cod. comm. nriſque jud. l. cum pater §. evictio ff. de leg. 2. cum concordan. per Fuſar. quaſt. 254. numer. 34. & ſeq.

Et ſecundo ea circumſtantia facti, quod teſtator nullum oſtendit habere odium, vel averſionem à dicto Julio; Quinimò clarè oſtendit, quod ipſe magis eum diligeret, alios autem filios potiùs cum prælegato gravare voluerit, ut præſertim probabant illa verba, cum aliquo aliorum præjudicio; Ideoque cum beneficia non conferantur in invitum, hinc dixi quod non ex eo, quod dictus Julius acceptare nollet id, quod teſtator credidit gerere ad majorem ejus utilitatem, exinde reſultaret, ut deberet eſſe patris inæqualis ſucceſſor.

Neque prædictis, (quæ plana eſſe videbantur), dixi quod obtarent quædam verba, ſuper quorum intellectu erat tota quaſtio, quoniam ita reſultaret contra dictio, vel ſubitanea correctio in jure damnata, ad quam evitandam dicebam, ut capi debeat quicumque alter poſſibilis intellectus, cum præcedenti diſpoſitione compatibilis Fuſar. conſ. 25. num. 29. & 30. cum concord. per Barboſ. axiom. 60. & plenè Rot. deciſ. 113. num. 10. par. 11. recen. Buratt. deciſ. 168. num. 3. & Ad. en. ad ipſum deciſ. 620. lit. A. Ideoque hæc ſecunda diſpoſitio intelligenda veniret compatibiliter, dictoque præſuppoſito retento, quod ſcilicet, præfato Julio, prælegato acquieſcente, ita exinde reſultaret, ut alii duo remanerent hæredes, ac domini aliorum bonorum, cum oncribus hæreditariis, quæ teſtator (prout juſtitia exigit), impleri voluit; In idem ſuffragante alia propoſitione, quam habemus, circa clauſulam ſine præjudicio, vel ſimilem, quæ præcedenti diſpoſitioni adverſari poſſet, quoniam intelligitur compatibiliter, ac in aliis, quam in expreſſis Buratt. deciſ. 193. num. 21. & ibi Adden. lit. E. deciſ. 375. num. 8. & ibi Adden. ſub lit. B. & deciſ. 113. num. 9. & 10. par. 11. recen.

Eoque magis dixi, quod iſte intellectus de jure capiendus videbatur, quoniam ita ſalvabatur teſtamentum à nullitate, quæ aliàs reſultaret à præteritione

De LUCA
De
testamentis
et c.

tione ejusdem Julii, qui in casu non acceptationis prælegati, quod absque honorabili titulo institutionis factum erat, nullibi legebatur institutus, (quamvis in Civitate Januæ ex Statuto id non attendatur.)

Alia etiam conjectura concurrente, per quam, in casu non acceptationis dicti prælegati, patere dixi de æquali omnium filiorum institutione, ac divisione, quod scilicet eos monuit ad adhibendam operam viri Religiosi; Id etenim alium intellectum habere non videbatur; Cumque ageretur de quaestione nudi facti, ac voluntatis, idcirco dari desuper non poterat certa juris regula, sed ita pro ejus congrua interpretatione ratiocinari oportebat.

R O M A N A PECUNIARIA

P R O

SORORIBUS DE PASSARIS,

C U M

NICOLAO FLORIDO.

*Casus disputatus coram A. C. & resolutus
pro Passaris.*

An, & quando, dispositio facta censeatur, potius per ultimam voluntatem, quam per contractum; Et quatenus sit per ultimam voluntatem, an confessio debiti, vel alia dispositio, cum juramento, vel assertione, quod fiat pro exoneratione conscientie, sit revocabilis, necne-

S U M M A R I U M.

- 1 **F**ælii series.
- 2 De præsumpta solutione.
- 3 Quando actus dicatur conceptus inter vivos vel per ultimam voluntatem.
- 4 Confessio debiti in testamento resolvitur in legatum.
- 5 Fallit ubi fiat pro exoneratione conscientie.
- 6 Vel ubi cum juramento.
- 6 Et quando utraque limitatio non procedat.
- 8 De earumdem limitationum intelligentia.
- 9 De materia limitationis de qua num. 5. remissive.
- 10 Procedunt ubi adjiciuntur in specie in ipsa confessione, secus in genere.
- 11 Solent testatores in dispositionibus adjicere verba denotantia pietatem, licet non intret.
- 12 Procedunt item limitationes cum præsupposito validitatis, ac perfectionis actus.
- 13 In testamento, vel Codicillis potest contineri contractus inter vivos, & quando.
- 14 In una scriptura possunt contineri plures contractus diversi.
- 15 Declaratur conclusio de qua num. 13. quando procedat.

D I S C. LXX.

In lethali infirmitate constitutus, ac morti proximus Jo. Antonius Passaris, cum jam per annos, in statu valetudinis, testamentum condidisset coram Notario, & duobus testibus, enunciato dicto testamento, pro ejus declaratione, omnibusque litibus dirimendis, ac pro exoneratione etiam conscientie, dixit aliquas facere

velle declarationes dictæ testamentariæ dispositionis, ut fecit in pluribus, per viginti circiter diversa capitula; In fine verò, Notarius eas adjecit clausulas, quæ pro observantia actuum inter vivos adjecti solent, additis etiam, juramento, & obligatione camerali; Cumque inter dictas dispositiones, vel declarationes, contineretur confessio debiti ejusdem summæ, ad favorem Nicolai presbiteri ejus conjuncti; Hinc iste, post silentium, quindecim circiter annorum, defunctis dicti Jo. Antonii filiis, ac hæredibus, contra unius eorum filias, ac hæredes, cum processu executivo competente in vim dictæ obligationis cameralis, contra bona hereditaria pro summa confessata, iudicium instituit coram A. C. à quo post plures disputationes, prodiit sententia, rearum conventarum absolutoria.

In disputationibus autem desuper habitis, quamvis plura nimium probabilia argumenta concurrerent, solutionis dictæ summæ, factæ per primos hæredes, ex diuturno scilicet inverisimili silentio, ac etiam ob expectatam mortem principalium informatorum; aliasque facti circumstantias, ex quibus de plano intrare videbantur ea, quæ ad materiam text. in l. procula ff. de probat. in proposito præsumptæ solutionis habentur apud Affl. dec. 12. Surd. dec. 105. Merlin. dec. 124. & pluries in sua materia sub tit. de Creato; itaque ad decisionem sufficere viderentur.

Attamen, ubi etiam istud motivum non intraret, adeò ut, petitio esset proxima morti testatoris, neque dicta præsumptio intraret, istoque præsupposito facto, de duobus actum fuit; Primo scilicet, an hæc dispositio importaret ultimam voluntatem, ac speciem codicillorum, unde propterea ex defectu numeri testium, actus corrueret, atque pro infecto habendus esset, vel potius importaret actum, inter vivos; Et secundo, quatenus contineret codicillos, anstante juramento, ac etiam assertione quod id fieret pro exoneratione conscientie, dicta confessio debiti, illud probaret, illaque esset irrevocabilis, adeò ut, saltem in hac parte, seu capitulo, redoleret actum inter vivos.

Quatenus pertinet ad primum; Quæstio erat potius facti, ex ejus circumstantiis, ac dispositionis tenore regulanda, juxta consimilem quaestionem tractatam per Rot. apud Merlin. decis. 664. repetit. 3. decis. 9. par. 7. recent. & in sua materia sub tit. de donat. quando scilicet donatio dicenda sit inter vivos, vel causa mortis; Ipsiusque dispositionis tenor, ac status disponendis, aliæque circumstantiæ, ad evidentiam ostendere videbantur, quod testator in animo habuerit codicillari, seu per ultimam voluntatem disponere, declarando disposita in testamento, dum ad illud magnam relationem habuit, etiam circa fideicommissa, & alia, quæ non nisi ultimis voluntatibus congrua erant, adeò ut Scribentes pro actore quodammodo darent manus victas.

Major igitur, peneque tota quaestio fuit, super altera inspectione, an scilicet, stantibus, juramento, ac assertione, quod id fieret pro exoneratione conscientie, confessio hujus debiti, illud probaret.

Admittebant siquidem scribentes pro actore conclusionem, quam deducebam ego scribens pro reis conventis, ut confessio debiti facta in testamento, vel codicillis, aliunde non adminiculata, non probet debitum, sed resolvatur in legatum quancumque revocabile, adeò ut (quidquid dicitur apud Capic. Latr. consult. 152. num. 21. & Menoch. conf. 39. num. 47.) neque ipsi testatori superviventi talis confessio præjudicet, nisi alia adminicula confessio